

پازار ایرتسی

فی ۱ رمضان سنه ۱۳۲۸

وفی ۲۳ اغستوس سنه ۱۳۲۶

جمعیت علمیة اسلامیه نك ناشر افكاریدر

صاحب امتیاز :

فاتح مجیز درساملرندن

استانبول مبعوفی

مصطفی عاصم

سر محرر :

فاتح مجیز درساملرندن

توقاد مبعوفی

مصطفی صبری

مدیر مسئول :

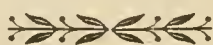
مکتب قضاة معاملرندن

کلیسی منیر

مندرجات

رمضان شریف
 تاریخ اسلام صحائفندن طاهر المولوی
 اون بش اون الی سنه اول یازلش اثرلرمدن ع . خیری
 عالم اسلامیتده بر خطوة اتحاد م . صفوت
 اسای وسطی ده انکلیز - روس رقابتی نظام الدین
 ادبیات

تصویر متجلدانه ع . خیری
 سیاحت ع . عاطف
 امنیت عمومیہ مدیریندن غزته لره تبلیغ اولمشدر
 جورومده اجرای لعبیات اپدن قومبانیه حقننده
 مکتب قضاندن نشئت ایلیان افندیلر

نسخه سی ۱ غروشدرد

آبونه اجرتی (پوسته اجرتیله برابردر)

ممالک اجنبیه ایچون :

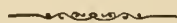
۶۰ ، ۲۰ فرانق

» ۳۰ ، ۱۰

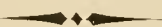
استانبول وولایات ایچون :

بر سنه لکی ۶۰ غروش

الهی آیلنی ۳۰ »

درج اولنمیان اوراق اعاده ایدلر

قارئلر منزه

اکثر مقالاته آیات کریمه واحادیث نبویه درج ایدلش بولندی بی نظراعتباره آله روق رعایتسزلکنده بولنلما می رجا اولنور .

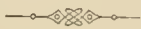

درسعادت

محمود بک مطبعه سنده طبع اولمشدر

حکومات مستبدہ نیک القائناتندن بشقہدہ برشی دکلدی
شکرلر اولسون کہ : کرک عثمانیلر کرک ایرانیلر بربرینی
متعاقب نائل مشروطیت اولدیلر کوردکاری ورطہلری
برر برر اکلادیلر . بتون خطالرینی تعمیرہ باشلادیلر
اشته بو جملہ دن اولہرق نجف علمای شیعیہ سنک ایران
اهالیسنہ خطاباً یازدقلری بیانامہدہ « شیعار ایله سنیلر
أرسندہ کی لزومسن منازعہلرہ نہایت ویرلمیدر . بونلرک
یرینہ اسلام اقوامی أرسندہ براتحاد اقتصادی حصولہ
چالشلامیدر » دیورلر . اشتہ نجف علماسنک بوسوزلری
زرین قلملہ یازیلہرق بتون قلوب اسلامیانده محافظہ
ایدلمک شایاندر چونکہ اتحاد اسلامک اک متمر بر
خطوہ سیدر .

م . صفوت

اسیای وسطی ده انکلیز - روس رقابتی

— مابعد —

مع مافیہ انکلیزلرک افغانستانده تأسیس نفوذ ایتملرینہ
قارشی روسلر بی حرکت قلمیورلردی .

(ویتکەویش) هیئت مرخصہ سنک دوچار اولدینی
مغلویت سیاسیہ دن صکرہ روسلر کرک آوروپادہ کی وکرک
سیبریادہ کی مستملکہ لرینک افغانستاندن یوزلرجه فرسخ
اوزاقده بولندینی بر زمانده مملکت مذکورده برسیاست
فعالیہ تعمیقی امکانی اولمیدی پیجہ آکلامش لرایدی . (۱۸۴۰)
تاریخنده روسلرک آسیای وسطی ده اک ایلریدہ بولنان
مواقعی (سپردیا) و (ایرتیش) اوزرنده ایدی .
(۱۸۴۵) دن اعتباراً قیرغیزلر دائرۂ اطاعتہ ادخال
وخیوہ اوزرینہ سوق عسکر ایدلدی . سوقیات مذکورہ
رہنک دوچار اولدینی مغلوبیتہ رغماً ، روسلر ۱۸۵۲
تاریخنده (قوخان) خانلغہ باز استیلا اولدیلر و ۱۸۵۶ ده
طاشکنددی ید ضبطلرینہ کچیردیلر . یر قاچ آی صکرہ

وموعظہ حسنہ دن صکرہ اک بیوک سلاخی مجادلہ حسنہ
درکہ : اوده آداب دائرہ سنده مباحثہ ایله معارضہ حتی
قبول ایتدیرمکدن عبارت در . بو، بویله ایکن وحدانیتی
ونبوت محمدیہ یی، قرآنی اعتقادده وبرقبیلہدہ برلشن بر دین
امحاسبنک بعض مسائلده بربرینہ قارشو الہ جنی وضعیت
انجق برهانی اولق وواقع اولان اختلافات او مسئلہ
مختلف فیہایی تجاوز ایتمک، لزومندہ رایت اسلامیہ نیک
التندہ برلشمک لازم کلیرکن مع التأسف وقبیلہ افکار
عمومیہ نیک توجہندن استفاده فکریہ سیاست حکومتہ
اختلافات مذہبیہ یی مزج ایدہرک ایینی بویامق ایستینلردن
قالش بر بدعت قبیحہ اهل اسلام أرسندہ شیوع
بولش وعادتا بر مرض مسئولیہ حکمفی المشر نہایت
بو حال جہلا أرسندہ کیرنجہ بربرینہ نفرت ایتک کویا
مقتضای دیانت ایمش تلقی اولنمہ باشلامش . وحتى
ایشتدیکمزہ کورہ ایرانک اکثر بلادندہ برسنی نیک سنی
نامی التندہ سربست سربست کزمسی مشکل بر حالہ
کلشدر حالبوکہ دین اسلام، دکل بویله بردیندہ بولنوبدہ
بعض مسائلده کی اختلافلہ آیری بر مذہب صاحبہ حتی
موسوی ، عیسوی دکل بر اتشپرستہ برپترستہ بیلہ
پایہ جنی معاملہ یینہ انسان معاملہ سیدر .

اعتقاداتک قلبی وجدانی اولمی حسبیلہ هیچ بر
کسہ اوتہ دنبری تعقیب ایدہرک کی اعتقادندہ دیناً مسئول
ومعاتب اولہر بر عیسوی ، بر موسوی ، بر پترست
بر اتشپرست دین اسلام نظرندہ انساندر ، انسان اولق
حسبیلہ حمایہ اسلامدہ مظهر اولہ بیلیر اعتقاد هیچ بر
صورتلہ دوچار تعرض اولمیدی کبی اعتقادی یوزندن
هیچ بر حتی اضاعہ ایدلر ایدلدیکی ده یوقدر .

حالبوکہ : برحق زماندنبری ایران اہالی اسلامیہ سی
أرسندہ تحدث ایدن شسیمیلک سنیلک منازعاتی او قدر
ایلری کیشمدی کہ : ہر فرقہ دیکرینی عادتا انسان بیلہ
طانیہ جق درجہ کلشیدی . فقط بوکبی فکیرلر ہب

فدا ايتمهرك ، و برپاره بيله صرف ايتمهرك الده ايدى يوردى .
اټلا فنامه مذكورك اضا لانه سنى . متعاقب ، بولندينى
حال و موقع جديدى ادرالك ايدن افغان اميرى ، ناظر لرندن
بريښنى ؛ تصادف ايدى چې كرك خارجى و كرك داخلى
مشكلانده هند حكومتك كنديس نه ظهير اولسنى طلب
مأموريتيله (١٨٧٣) ده سيالايه اعزام ايلدى ، و
هندستان خديوى بولان لورد نور تيروق اميرك نقاط
نظرينى موافق بواغله خارجيه نظارتس نه بر وجه آتى
تكليفاتده بولوندى : « افغانستان حكومتى ، كافه مناسبات
خارجيه سنده بيوك بريتانيانك فكر و مقصدينه تبعاً
تعقيب سياست ايلك شرطيله ، اثر تشويق اوليان تجاواز اده
انكلتره نك كرك تقدأ ، و كرك بالفعل معاونتنه مظهر
اوله جقدر . » اكر بوتكليف قبول اولونسه يدى افغانستان
مسئلهسى — انكلتره جه — حل ايدلش اوله جقدى ،
لكن ، بتون وقت و فطانتى ١٨٧٢ انكليز — روس
اټلا فنت نتيجه پذير اولمه سنه حصر ايتش اولان
غلا دستون ؛ بوتكليفى قبولدن احتراز ايله . انكلتره —
هندستان و افغانستان مناسبات قطعيه نك مناقشه و حلنى
دها مناسب بر زمانه تاخير ايلك لازم كلديكى . جواباً
بيان ايلدى .

غلا دستون ، بو خصوصده كى جانت سياسيه و سياست
مترددانه سندن طولايى بر طاقم اعتراضاته هدف اولدى ..
فى الحقيقه ، اوزمانلر انكلتره ده مستملكات و اقتصاديات
بولتيقهسى ايچون سردايديان مطالعات و بوبابده كى افكار
عموميه نك حالت روحيهسى نظر اعتباره آلمدينى تقديردى .
غلا دستونك بوترددينى ايضاح ايتك بك ده قابل اوله مز .
اوزمانلر بيوك بريتانيانك مستملكات بولتيقهسى تاريخ
حياتنك اوچنچى دوره سنه كير يوردى .

حكومات متحده آمريكانك اعلان استقلالندن صكره
نهايت بولان و حكومت مركزيه طرفدن مستملكاتك
تفتيش و اداره سندن عبارت اولان ؛ و ينه « آنا وطن »

(خوجان) ، و (١٨٦٨) تاريخسده جنرال قوفحان
سمرقند شهربنى آورده دست استيلا ايدى و كرك بخارا خانى
روسيه نك زير حمايه سنه كيرمكه اجبار ايلش ايدى . لك
نهايت ١٨٧٣ ده خيوه اوزرينه عين زمانده سوق اولنان
اوچ قول اردو مملكت مذكوره يى دست ضبطنه كچيردى
كوس زن ظفر و غالبيت اولش ايدى .

فتوحات اخيره مذكوره نتيجه سنده روسيه (ام
دريا) و (باير) ده چهره نماى موجوديت اوله رق
افغانستانك جهت شماليه سنده مملكت مذكوره ايله تماميله
هم حدود اولش ايدى . ايسته بو آندن اعتباراً روسيه
ايله ، كابله حاكم مطلق اولان ، (دوست محمد خان)
(صهر على) ايله عقد ايلدىكى معاهدات مودتكارانه
موجبجه حائز نفوذ و قوت بولنان انكلتره آره سنده
روس — افغانستان حدودينك تعينى مسئلهسى موضوع
بحث و مناقشه اولدى . (١٨٧٢) ده اټلا ف طرفين
ايله منعقد معاهده موجبجه افغانستان شمالى حدودى
(سارخ) دن باشلايه رق (خواجه صالح) ، ، بخارا —
بلخ خطى اوزرنده كى (اوقوس) معبرينه قدر كيديور ،
وبعد (ام دريا) استقامتمنده (قوقچا) منصبه قدر
يوكلهرك بوصورتله (واقان) ي داخل دائره حدود
ايدى يوردى .

بومعاهده ، غلا دستونك مستملكات بولتيقه سنده كى
موفقياتنك لك جليسى عد اولتمغه سزادر !
انكلتره نك كنديسيه يالكيز باشنه بو حدود مسئلهسى
حل ايتمه رضا كوسترمكه روسيه ، اوزمانده تعين
ايدلش اولان حدودى كچمه مكي تعهد ايدى يور ، وساحه
فعالتمده رقيبى سربست براقى يوردى .

ايسته بوصورتله افغانستانك ، هند امپراطورانى
محصله سنى تشكيل ايدن هيئت مجموعه قوايه داخل حكومـ
ماتدن اولدينى ضمناً طانييور ، و كنديسى ايچون بك
محشم و شانلى اولان بو نتيجه يى انكلتره هيچ برعسكر

طرفدن مستملکاتک اداره سی ایچون اعانات سنویه ویرلسی
طرزنده بولسان اصوللرک ترکی متعاقب انکلتیره نک
مستملکلهری نائل حریت اولیورلر ، وهر بری کندی
مصارف داخله سنی تأمین ایتک وظیفه سیله توظیف
ایدلایکندن طولانی بردور جدیدک ، یعنی دورسربستی
وختاریتک میلادنده بولنیورلردی .

۱۸۴۹ ده قوبدهن ، مانچستره : « مستملکانه مختاریت
اداره ویریکز ، وکندی مصرفلری کندیلرینه تحمیل
ایدیکز ! » دیمش ایدی . مومی الیه بو نظریه سینه بر
نتیجه ضروریه اوله رق ، مستملکاتک حکومت مرکزیه
اولان ارتباطک مودت وشفقت ایله قائم اوله جغنی ، وهر
مستملکانه کیمتتی ، تجارت مرکزیه بخش ایلدیکی
کشایش وفعالیت ایله تقدیر ایتک لازم کله جگنی علاوه
ایدیوردی . آرتق مستملکلهر ایچون نه بر پاره صرف
ایتمک ، نه ده بر عسکر فدا ایتک آرزو ایدیلیوردی ،
ممالک بعیده ده کی مشکلاتدن ، قاریشقلردن بحث ایتکی
کیسه ایسته میوردی ، یالکز مرکزک ترقیات اقتضا -
دیه سنی تسهیل چاره لری تحری اولنیوردی . . انکلتیره
خارجیه نظارتی ، بومسلکی اختیار ایتش ایدی .
حقیقت حالده انکلتیره نک بوخصوصده کی سائق حرکاتی
فکر آتی ایدی : (مستملکات بریه نک اهمیتی بک
آزدر ، شوقدرکه اولرک « آچیق قمو » بولتیقه سینه
تابع طوتیلملری واشخاص واشیانک حضور و آسایشی
بر مقدار تحت تأمینه آلملری لازمدر . هرشیدن اول
دوشونیه جک شی ، سربستی مبادله در .) مؤخرآ
لودوصلیوردی ، مانچستر مکتبک مسلك سیاسیی بو
اولدیفنی یعنی مستملکلهری بربارثقیل عد ایلکدن عبارت
بولندیغنی سوبلیه بیلمشدر .

غلا دستون ده ایلری وارارق : « بر حکومتک
دوچار اولدیفنی مصائبک الک بدتری مستملکانه مالک
اولسی در ، یولنده اداره کلام ایلشدر .

غلا دستون اوزمان بتون مملکتته حاکم اولان بوکی
افکارک تحت تأثیرنده اولدیفنی حالده فصل اولورده امیرک
آرزوسنه موافقت ایدره ک انکلتیره نی ، کابلده بلا فاصله
ظهور ایدن تشوшат ایچون مداخله یه سوق ایده ییایردی ؟
انکلیز سیاسیی . مملکتک عنفات تاریخیه سینه
مستند اولان و « هندستان مدافعه سنی » ایجاب ایدن
سیاستک الحآ آتیه ۱۸۷۲ معاهده سنی عقد ایتش و بو
صورتله روسلری « اندوس علیا » ، حدودندن تبعید
ایتش ایدی . فقط مانچستر مسالکک طرفدار قانع
وملزمی اولان غلا دستون ده ایلری کیده من ، وکندی
مسلکک مخالف اوله رق افغانستانک پیشندن قوشه من
ایدی .

هرنه اولورسه اولسون ، تشبث ایتدیکی مخبراننده
موفق اوله مامسندن طولانی دوچار تهور اولان (صهر
علی) بودفعه یه روسیه یه توجیه روی رغبت ایتدی .
۱۷ تموز ۱۸۷۸ ده جنرال (ستولیه نوف) ک تحت
ریاستنده کابل اعزام اولان روس هیئت مرخصه سنی
قبول ، وهندستان خدیوینک کوندردیکی (سیر نویل
بوول) هیئتنی استقبالدن استسکاف ایلدی . :
درحال اعلان حرب اولوندی !

محاربه ، ۲۶ مایس ۱۸۷۹ تاریخنده (کونداماق)
معاهده سیله نتیجه پذیر اولدی ، بو معاهده موجب
(صهر علی) نک مخدومی اولان امیر جدید (یعقوب
خان) کابلده انکلتیره نامه بر مقیم ایلچینک ،
(قاونیاری) نک بولمه سنی قبول ایدیور ، وممالککی
بیوک بریتانیانک خارجی قوتنرولی آلتنه وضع ایدیوردی .
لکن ۱۸۳۹ ده کابل شهرینی خون آلود ایدن
خفیع صحنه لرینه تکرر ایتدی ، قاونیاری ، سلفی اولان
(برون) کی بتون اتباع وعسا کریله برابر قتل اولوندی .
انکلیز اردوسی دردنجی دفعه اولق اوزره ، کابل یوانی
طوتدی و شهر مذکور ایشغال ایلدی . ۲۲ تموز

ادبیات

اون بش سنه اول یازلمش خطابیات وطنپرورانه مدن :

— مخاطبم خاقان مخلوع ابدی —

۱

تصویر متجملدانه

تفرّ اتمین آلچقدر ارباب حکومتدن
اوتامز شخص جانی شخص مردمخواره خدمندن
کروه اشقیا سرکرده سی طاغوت بی دینه
چکنمز اهل ایمان بر زمان اعلان نفرتدن
تشکل ایتدی طاعنر کتله اعضای انساندن
خلاصه چاره یوقی ؟ پنجه خونریز وحشتدن
بلوطار قاپلادی آفاق استقبالی سرتاسر
کوروتمز اولدی آتمز ظلام مهیمتدن
نفاق ثابت اولدی صورت قطعه ده آرتق
نمونه کوستر هر فعلک احای شریعتدن
حیات ملکی محوه سی ایدر بالجله آثارک
اوزاقسک ، پک اوزاق احکام قرآنه رعایتدن
جلوسکدن بری احیای لیل فحش ایدرسک ده
حیا اتمزسک ای غصّاب دعوی خلافتدن
سکا انسان دین کیمسه آلچقردن آلچقدر
قودورمش کلب ایچون بر حصه یوقدر آدمیتدن
نه اولر ییقدک ای جانی ! نه جانلر ایلدک اتلاف !
جزا که انتظار ایت دست قهار مشیتدن
کونمه احتشام قدریکه پک اویله ای غدار
قوپار زنجیر قهرک زور بازوی حمیتدن
یقیندر پک یقین دریوم جانخشای ادبارک
وطندر انتقامک بکله ین سیف نبوتدن
کبرتیر بر کون البته سنی بوغمله ای سفاک
سهایه فشقیران خون شهادت قبر مدحتدن

(۱۸۸۰) ده عبدالرحمن بیوک بریتانیا نامه رسماً امیر
اعلان اولندی . وکندیسنه تکلیف اولان شرائط آتیه
مشار ایه طرفندن قبول ایلدی : (امیر ، انکلتزه دن
بشقه هیچ بر دولت ایه مناسبات سیاسی ده بولمیه جق ،
ومعاملات خارجیه سنده انکلتزه حکومتک فکرینه
متابعیت ایده جکدر .

صوک روس ، انکلیز اتلافندن مقدم بر چوق
اتلافنامه لر انکلتزه ، افغانستان وروسیه نک وضعیت
مقابله لرینی تعیین ایتدیلر .

برنجیسی ۲۲ تموز ۱۸۸۷ روس — انکلیز اتلافنامه
قنامه سی درکه « ذوالفقار » حادثه سنی متعاقب آسیای
وسطای روس ایه افغانستان حدودینی تعیین ، وانکلتزه نک
مقررات سابقه ایه ، افغانستانده قزاقمش اولدینی موقعی
تصدیق ایلدی .

ایکنجیسی ۱۱ مایس ۱۸۹۵ اتلافنامه سی درکه
مذکور اتلافنامه موجب جهر روسیه ، افغانستانه « کوچک
پامیر » قطعه سنی ترک ایتمش و « واقحان » ک بیطرفلانی
اعلان اولمشدر . اکنه نهایت (۱۹۰۵) ده کی روس —
انکلیز اتلافنامه سنه تبعاً عبدالرحمن ک خانی اولان خان
جدید « حبیب الله » ، (پدرینک ، افغانستانک معاملات
خارجیه وداخلیه سی خصوصنده انکلتزه ایه عقد ایلش
اولدینی اتلافنامه لر احکامنی ایفا ایتمکی وهیچ بر صورتده
هیچ بر وسیله ایه بونلره مخالف حرکت ایتمه کی تعهد
ایتمشدر .)

ایشته بو تعصبات دنده آکلاشیلیورکه ، حین
جلوسنده انکلتزه ایه عقد ایلدیکی اتلافنامه لر موجب جهر
یکی امیر اولان « حبیب الله » خان انکلتزه دن بشقه بر
دولت اجنبیه ایه تأسیس مناسبتدن قطعاً فراغت ایتمشدر .
مابعدی وار

نظام الدیمه